תלמוד בבלי · אחרונים · חכמת שלמה · סדר מועד

חכמת שלמה על ביצה

רבי שלמה לוריא [המהרש"ל]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

חכמת שלמה על ביצה

רבי שלמה לוריא [המהרש"ל]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/חכמת-שלמה-על-ביצה/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף ב. 5
דף ב: 5
דף ג. 5
דף ג: 6
דף ד. 7
דף ד: 7
דף ה. 7
דף ה: 8
דף ו. 8
דף ו: 8
דף ז. 9
דף ז: 9
דף ח. 10
דף ח: 10
דף ט. 10
דף ט: 11
דף י. 11
דף י: 12
דף יא. 12
דף יא: 12
דף יב. 13
דף יב: 13
דף יג. 13
דף יג: 14
דף יד. 14
דף יד: 15
דף טו. 15
דף טו: 15
דף טז. 16
דף טז: 16
דף יז. 16
דף יז: 17
דף יח. 17
דף יח: 17
דף יט. 18
דף יט: 18
דף כ. 18
דף כ: 18
דף כא. 19
דף כא: 19
דף כב. 19
דף כב: 19
דף כג. 19
דף כג: 20
דף כד. 20
דף כד: 20
דף כה. 20
דף כה: 20
דף כו. 20
דף כו: 21
דף כז. 21
דף כז: 21
דף כח: 21
דף כט. 21
דף כט: 22
דף ל. 22
דף ל: 22
דף לא. 23
דף לא: 23
דף לב. 23
דף לב: 23
דף לג. 24

דף לג: 24
דף לד: 24
דף לד: 24
דף לה: 25
דף לה: 25
דף לו: 25
דף לו: 25
דף לז: 26
דף לז: 26
דף לח: 26
דף לח: 27
דף לט: 28
דף לט: 28
דף מ: 28

דף ב.

רש"י בד"ה לית להו כו' דאמרינן בפ' במה מדליקין כו' כצ"ל:
בד"ה אלא מסלק כו' כלי עליה ומנערה כצ"ל:
תוס' בד"ה ביצה שנולדה כו' אלא שאין רצוני לקבל הימנו כו'. נ"ב לפי שהיה שונא את הנכרי [רש"י לקמן (דף כד ע"א)]:
בד"ה קס"ד כו' היה בעולם רק שנשבר כו' כצ"ל:
בא"ד ואפילו ר"ש מודה כו'. נ"ב ומ"מ רב נחמן סבר דבהאי נולד נמי פליג ר"ש ודוקא מיא בעיבא שהוא נולד גמור מודה ר"ש וק"ל אבל במסקנא דעירובין פרק מי שהוציאוהו מסיק דלא אמרינן מיבלע בליעי אלא מינד ניידי ושרי. (עיין במהרש"א):
בד"ה מגביהין כו' בסיפא שער של אפונין ושל עדשים מפני שהן כו' כצ"ל:
בד"ה ובית הלל אומרים מסלק את הטבלא כו' דהא לא שכח הואיל כו' כצ"ל:

דף ב:

גמ' להודיעך כחן דבית הלל וכי תימא כח דהיתרא כו' כצ"ל:
רש"י בד"ה דתנן כו' לבנין ולא מן כו' וכיון דאתקצאי כו' וב"ה כר' יהודה כו' כצ"ל והד"א:
בד"ה לטעמיה דאמר רבה בפסחים בפרק אלו עוברין ויליף מהכא כו' כצ"ל. ונ"ב אבל אין המסקנא כן ע"ש והתוס' הקשו נמי עליו בפרק בכל מערבין וכתבו ולא נהירא:
בד"ה מי גזרינן כו' למיגזר היתרא משום איסורא הס"ד ואח"כ מתחיל הדבור והתניא כו' וא"ת כו' דהשתא איכא למיגזר כו' יעשו גזירה לגזירה כצ"ל והס"ד:
תוס' בד"ה גבי שבת כו' והא הוי סתם ואח"כ מחלוקת דהא פליג ר' יהודה במתני' ואמר אם לא נתנבלה בע"ש אסורה ואין הלכה כו' כצ"ל:
בד"ה מוקים לבית הלל כו' דמאי אולמיה דהאי סתמא כו'. נ"ב פירוש ששנה ר' במתניתין דב"ש סברי מגביהין מעל השלחן כו' וב"ה אמרי מסלק את הטבלא והא בעי להחליפה ולדחותה מחמת האי סתמא ודו"ק:
בד"ה והיה ביום הששי וגו' כו'. ואפי' לדידן ניחא כו'. נ"ב פי' שאין לנו בזמן הזה אורחים שיבואו בי"ט כמו שהיה בימיהם:

דף ג.

גמ' כי קושיין כרבה נמי כו' מוחלפת השיטה ומדקא מרמי להו כו':
רש"י בד"ה כי קושיין כו' בתרוייהו הס"ד:

בד"ה לאפוקי כו' הלכך (אין) נשירת כו' כצ"ל:
בד"ה אם לאוכלין כו' כל לאוכלין אמרינן בדבר כו' כצ"ל:
תוס' בד"ה גזירה שמא כו' עי"ל דלא שייך מוכן לעורבים כו'. נ"ב פי' לא אמרינן האי טעמא דמוכן לעורבים הוי מוכן לאדם אלא איירי בפירות שרגילין להשיר והוא יושב ומצפה אף שלישנא קצת דחיק מ"מ כן נ"ל עיקר וכן איתא בסמ"ג (עיין במהרש"א):
בא"ד מפני שמרגילו לשבת הבאה וי"ל דוקא כו'. נ"ב צ"ל ועי"ל אבל בסמ"ג מערב השני תירוצים יחד וע"ש:
בד"ה ר' יוחנן כו' ר' יוחנן גופיה פסק בפ' חבית דהלכה כר' יהודה בשאר פירות כו' כצ"ל והשאר נמחק:

דף ג:

גמ' וחליפי תרדין כו'. נ"ב פי' רבי שמשון בשם הערוך צלעות תרדין והרמב"ם פי' מה שמחליפות וצומחות ע"ש:
שם וקולסי כרוב כו'. כצ"ל ונ"ב הרמב"ם פי' קולסי כרוב עיקר הכרוב ר"ל הגדל מהן:
שם דתנן ליטרא קציעות כו' ר' אליעזר אומר רואין כו' כצ"ל:
רש"י בד"ה הניחא למ"ד לקמן הס"ד ואח"כ אותה במניין ג"כ ס"ד:
בד"ה יעלה באחת כו' יעלה אחד מהן וידליק כו'. נ"ב בכאן כבודו הגדול במקומו מונח אבל לא דק כי משנה שלימה בפ' שני דערלה שא"צ להרים המדומע אלא בתרומה משום גזל השבט ולא בערלה וכלאי הכרם ובריש פ"ג דערלה פירש הרמב"ם יעלה באחד ומאתים ענינו כשיערבו אותו במאתים שיהיה הכל מותר כו':
בד"ה קולחי צ"ל קולסי קלחי כרוב גדלין כו':
בד"ה הניחא כו' דלעיל דקתני כו' כצ"ל:
תוס' בד"ה אבל כופה כו' אינו אלא דוקא כשאינו צריך לגופו או למקומו אבל לצורך גופו או לצורך מקומו שרי אם התחיל לטלטלו כו' כצ"ל:
בד"ה ואחרות באחרות כו' ובהתערובת דקא מתמה אשמואל דאסר ספק ספיקא באיסורי הנאה מברייתא דמתרת ולא אשכח דקאי כשמואל אלא ר"י אמאי לא פשיט כו' כצ"ל:
בא"ד כדפי' ר"ת נתערבה באלף באיסור עצמו קאי כו' כצ"ל. ונ"ב אבל הס"ת כתב בשם ר"י דנתערבה אפי' באלף קאי אספיקא ואפי' הכי אין זה ספק ספיקא שספק הראשון חשוב כודאי ולא מקרי ס"ס אלא ששתי הספיקות בנוף אחד כגון ספק תחתיו ספק אונס כו' או שתי תערובות וכן הביאו הסמ"ג ע"ש:

בא"ד ומאי אולמיה דהך ברייתא דהכא מהאי ברייתא דהתם כו' באחרות ור"י בר ברוך אומר דגרס ליה כו' בתוך רובא וכו' אבל הכא כו' כצ"ל:

דף ד.

רש"י בד"ה ר' יהושע כו' בדרבנן אבל דרסה כו' הד"א:
בד"ה גוזמא כו' ובעומדת לאכילה כו' את האב וגם את האם כצ"ל. ונ"ב ס"א את הבן:
בד"ה גוזמא כו' טופיינא גוזמא כו' הד"א:
בד"ה מאי דעתך כו' למחר אם היה י"ט כו' כצ"ל:
בד"ה מיומא טבא כו' משום שכרות דרב כו' הד"א:
תוס' בד"ה נימא קסבר כו' נויי סוכה אסורין עד מוצאי י"ט האחרון של חג כו' כצ"ל. ונ"ב אין זה בסוכה כי אם שהתוס' פירשו כן לדידן ואדרבה בפרק לולב וערבה מסיק להדיא ר' יוחנן אתרוג בז' אסור בשמיני מותר סוכה אפי' בשמיני אסור ומפרש טעמא דאלו מתרמי ליה סעודה כו':
בא"ד דשמא יום שמיני הוא כו'. נ"ב פי' לדידן דמחזקינן שמיני בשביעי משום ספק כדפרישית ודו"ק (עיין במהרש"א):

דף ד:

רש"י בד"ה הא אמר רבא לקמן כצ"ל והס"ד:
בד"ה הלכתא כו' משבת ליו"ט כו' כצ"ל:
בד"ה ומ"ט כו' גומעין כן ולא שרי ליה עד למחר כו' כצ"ל:
בד"ה והא קא כו' מזוית לזוית הס"ד:
תוס' בד"ה ותנן כו' ואמאי לא הוסיף עליהן עד מאה כו'. נ"ב פי' אפילו למ"ד דהתם דס"ל כל איסורין שבתורה במאה:
בסה"ד וליכא אלא איסור דרבנן כו'. נ"ב פי' אפי' לריש לקיש דסבר חצי שיעור מותר מן התורה ע"ש:

דף ה.

רש"י בד"ה עד המנחה כו' ומצותן היה לעשותן כו' כצ"ל:
תוס' בד"ה ונתקלקלו הלוים כו'. כ"כ לבא והקשה רבי' פרץ כו' ואח"כ יביאו את התמיד ושאר קרבנות כו'. נ"ב פי' שאר מוספין דהיינו עוד ז' כבשים ופרים שנים ואיל כולהו

עולה ועוד שעיר לחטאת הכל משום מוסף ר"ח ואח"כ ז' כבשים ופר ואיל ושעיר משום ראש השנה ואח"כ התמיד:

בא"ד דאמרו שיר של חול עם תמיד כו'. נ"ב ולפי זה לא היה הקלקול בתמיד אלא במוספין אבל התמיד הקריבו אח"כ כדינו בשיר של י"ט ודוק וכן הוא להדיא בתוס' דשם ע"ש:

בד"ה הא לן כו' שני ימים כגון שלא באו עדים הרי הוא מחמת ספק והרי הן שתי קדושות לפי שאין זה מחמת המנהג לפיכך היתה מותרת להן אבל לבני חוצה לארץ אסור כו' כצ"ל:

דף ה:

גמ' ר' יוחנן בן זכאי טעמא דנמנו הא לא נמנו לא מאי ואומר כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה כבר נמנו כו' או הדמים כצ"ל והס"ד:

בד"ה מכדי כתיב כו' ממילא ל"ל כו' שהוקם המשכן ועד בעשרים כו' דההר ההוא ש"מ כו' כצ"ל והד"א:

תוס' בד"ה מכדי כתיב כו' ההר ההוא בלוחות אחרונות כתיב כו' שהוקם המשכן ועד עשרים באייר כו' כדפרישית לעיל לכן נראה כו' כצ"ל:

בד"ה מי לא מודה כו' ומ"מ קשה דכיון שלא באו כו' כצ"ל:

דף ו.

רש"י בד"ה אמר רבא מת בי"ט ראשון מת המוטל לקבור אם י"ט ראשון הוא כו' כצ"ל והס"ד:

בד"ה לא אמרן דיתעסקו בו ישראל כצ"ל והס"ד:

בד"ה א"ל דלא כו' לא לאפות כו' נמחק לא:

בד"ה א"ל רב מרדכי כו' לנהרדעי ר"מ כו' ר"מ אלויה לרב אשי כו' כצ"ל והד"א:

בד"ה טרפה במעי אמה כו' צ"ל הטרפה בנה אסור כו' הואיל ובשחיטת אמו אתה כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה מימות עזרא כו' הביצה שנולדה בא' ביום הב' וא"כ כו' כצ"ל:

דף ו:

רש"י בד"ה מוכן לאדם כו' מוקצה הבאה לגבי כלבים כצ"ל:

בד"ה עם יציאתה נגמרה כשיצאה כו' כצ"ל:

בד"ה ביצים גמורות כו' בגידין אסורות הס"ד:
בד"ה בי"ט כו' ואסורה משום הכנה דרבה כו'. נ"ב לא ידעתי מאי הכנה שייך ביומו אם לא איסור מוקצה ואולי גזירת הכנה קאמר דגזרינן י"ט [דעלמא] אטו י"ט אחר השבת ודו"ק:
תוס' בד"ה השתא מוכן כו' מוכח מהכא דמוכן לאדם כו' כצ"ל:
בד"ה ביצים גמורות כו' וי"ל דכולי עלמא מודו דביצים גמורות כו'. נ"ב פירוש היכא דאינן מעורות אפי' הכי לא לישרי אינש כו' והטעם דשרי משום דלא חשבינן כגופה וא"כ קשה ביצה דנבילה למה אסורה אלא היינו טעמא משום דגזרינן כו' (עיין במהרש"א):
בד"ה וכי תימא כו' אבל במעי אמה היו מודים דאסור כו'. נ"ב קמ"ל בברייתא דשרי אליבא דב"ש אבל רב פסק בביצה שנולדה כב"ש אבל בביצה שנמצא בתוך התרנגולת פסק כב"ה דאסרי ודו"ק היטב (עיין במהרש"א):

דף ז.

גמ' אימר לא בדק יפה יפה והא בדק יפה אימר יצתה רובה כו' כצ"ל:
רש"י בד"ה דצריבן כו' לאפרוחים כצ"ל והס"ד:
בד"ה למיתבא ליה כו' לאכילה אין המקח בטל כו'. נ"ב ותימה בעיני הא משנה שלימה היא יפות ונמצאו רעות כו' שחוזר ע"כ נראה דגרסינן אותבינהו ולא אפריחו וכן גרס הרא"ש וכן פי' הר"ן בריש האיש מקדש דף תרל"ט ע"ש:
בד"ה מאן תנא כו' בשר הוא דלא כרבי יעקב הס"ד והד"א:
בד"ה לענין כו' משום בשר בחלב אבל כו' כצ"ל:

דף ז:

גמ' השוחט שבא לימלך כו' אומר לו לך שחוט כו' כצ"ל:
שם אדרבה הא עדיפא נמחק אדרבה ונ"ב נ"ל טעות:
שם אמר רבי זריקא כו'. נ"ב קאי אכולה מתניתין למאן דשרי לכתחלה לחפור בדקר ולכסות כן פי' התוס' לקמן (דף ט') בד"ה אמר ר' יוחנן כו' ע"ש:
רש"י בד"ה מיצרא כו' ועוברין בו בדוחק ע"י כו' כצ"ל:
בד"ה וסיים בחמץ כי כל אוכל מחמצת והוה ליה כו' כצ"ל:
בד"ה לענין אכילה כו' דתמן חייב בכזית כשאור באכילתו וכדר' זירא אבל לביעור כו' כצ"ל והד"א:
בד"ה הא לא כו' הכסוי לא ישחט כו' הד"א:

בד"ה השוחט כו' שבא לשחוט ובא לימלך כו' ב"ש אומרים כו' כצ"ל והס"ד:
תוס' בד"ה לומר לך כו' ופי' הקונטרס דהלכתא גמירא וכו'. נ"ב ול"נ דהכי פירושו דהלכתא גמירא לה היכא דאפיק מכזית דהוה ככותבת דהלכתא גמירא לה כו' כצ"ל:
בד"ה דאמר ר' זירא כו' ידענא שפיר דחמץ בכזית כו' כצ"ל:

דף ח.

גמ' אמר רב יהודה [אפר] כירה כו' נמחק אמר רב יהודה:
שם ואמר רב יהודה מכניס כו' נמי לא לא מיבעיא קאמר כו' כצ"ל:
רש"י בד"ה מכניס אדם כו' איידי דזוטרא הס"ד:
בד"ה ואם איתא כו' אדם אפי' הוא כו' הד"א:
תוס' בד"ה הכי קאמר כו' שנאמר ולקחו לטמא מעפר שריפת החטאת כו'. נ"ב וב"ש אמרי עפר שריפה אקרי עפר סתמא לא אקרי אבל בהא דמגדל צמחים לא פליגי ב"ש דילפינן מוכסהו וק"ל:
בא"ד מנא ליה ומשני דכתיב ועפרות כו' כצ"ל:

דף ח:

גמ' מאי טעמא דלמא עביד כתישה כו' אמר רבה שחט צפור כו' כצ"ל:
רש"י בד"ה מילה בצרעת כו' במסכת שבת ימול בשר כו' כצ"ל:
בא"ד דבשעת מילה כו' עד שיכסה הס"ד:
בד"ה אסור לכסות כו' בי"ט מאי טעמא כו' הד"א:
בד"ה נהרבלאי אמרי בסנהדרין מפרש דהוא כו' כצ"ל:
בד"ה אלא ל"ג נמחק ונ"ב נ"ל טעות:
תוס' בד"ה והא מדקתני כו' אי לית ליה פשיטא כו' כדרב יהודה או באפר כירה כצ"ל ונמחק בדקר נעוץ (עיין במהרש"א):
בד"ה סוף סוף כו' מדדחיק כו' כצ"ל:

דף ט.

תוס' בד"ה גלגל עיסה כו' עי"ל דלפי הירושלמי דקמיירי כו' כצ"ל:
בא"ד ובתוספתא פי' דטעמא דרבה דאיירי בחוצה לארץ ולא מחזי כמתקן וכו' ומשמע לפי הלשון דסברא זו פשוטה כל זה נמחק. ונ"ב כל זה טעות וראיתי בכל התוספתא שאינה וגם אין שייך שתוספתא תפרש טעמא דרבה וק"ל (עיין במהרש"א):

בא"ד בא"י מתיר רבה ואבוה כו' ונראה דהלכה כרבה דהוא בתראה כו' כצ"ל. ונ"ב פי' לגבי אבוה דשמואל ותימה הא מקבלת הגאונים דלא קיימא לן כבתראה אלא מאביי ורבא ואילך ורי"ף פסק כאבוה דשמואל וכו' והר"ן כתב נמי מאחר שרבא שהוא בתראה מתרץ אליבא [דאבוה] דשמואל לאסור אף בחלת ח"ל הכי קיימא לן ע"ש:

בא"ד אפילו רבה מודה דמפרישין אותה בי"ט והכי איתא בירושלמי כו' כצ"ל. ונ"ב בהגה"ת אשר"י כתוב בתוספתא וליתא כי לא אמרינן לשם לש אין כו' וטעות סופר הוא (עיין במהרש"א):

בא"ד וצריך שתהא גדולה כדי שיהיה לה היכר כצ"ל. ונ"ב פ' מה ששייר תהא יותר משיעור חלה כדי שיוכל להפריש חלה מן הנותר ויהיה עוד שיריה ניכר וכן פירש הר"ן:

בא"ד ויפריש מאחת על כל האחרות אגב אותה מפני שחיובה בא עכשיו כצ"ל. ונ"ב ומשום הכי מותר להפריש אף בי"ט וק"ל:

בד"ה אין מוליכין וכו' הצד יוני שובך ויוני עלייה חייב וי"ל כו' כצ"ל:

דף ט:

רש"י בד"ה לא יטול מן הגוזלות בי"ט הס"ד:

תוס' בד"ה ולא היא (מפני) דרבי יהודה טעמא דת"ק כצ"ל:

בד"ה אמר ר' יוחנן מוחלפת השיטה פי' ההיא דתריסין כו' כצ"ל:

בא"ד וכל הנך משניות דמייתי מחליף כו'. נ"ב אבל לפי האמת אין שום אחת מוחלפת כי אם ההיא דתריסין וק"ל:

בא"ד ולא מחליף בשום פנים אותה דהשוחט. נ"ב פירוש דזהו דחוק דל"ל לכל הני שינויי יחליף אותה דהשוחט ודו"ק:

בא"ד משום דיש בנין וסתירה בכלים כו'. נ"ב ואין לומר דנהי דסברי אין בנין וסתירה בכלים מ"מ דלמא אסרי ב"ש משום שמא יתקע כמו שפירשו התוס' דף י"ב עמוד א' גבי תריסין ואליבא דב"ה זה אינו דמשום הא בודאי לא אסרי לסלק התריסין מאחר דצורך י"ט הוא ובודאי לא אסרי משום גזירה שמא יתקע ולקמן דפירשו התוס' דאסור היינו להחזיר שאינו צורך י"ט אבל לסלק ולפתוח אפי' דבתים שאין בהם כ"כ שמחת י"ט אפילו הכי שרי לפתוח וכן איתא באשר"י ודו"ק:

דף י.

גמ' אי נמי עד כאן נמחק אי נמי וצ"ל דלמא לא היא עד כאן לא קאמר ב"ה כו'. ונ"ב לפירוש רש"י ותוס' משמע דל"ג כל זה וכן הרא"ש דוק ותשכח אכן הר"ן כתב מה

שמתמיהין על הרי"ף שהביא הנך תרתי משניות כצורתן בלא חילוף משום דאיכא מקצת נוסחאות דגרסי דלמא לא היא ע"כ לא קאמרי ב"ה כו':
רש"י בד"ה כלים טמאין צ"ל כולם טמאין וכן בס"ד:
בד"ה ד' על ד' בכך שערוהו שראוי כו' כצ"ל:
בד"ה אף משימות כו' למחשבה ב"ש כו' להכי הואי ולא כו' הפתחים וב"ה כו' כצ"ל והד"א:

דף י:

רש"י בד"ה אבל בי"ט כו' מבעוד יום וסומך כו' כצ"ל:
בד"ה זימן שחורים כו' לשובך וכן כו' הד"א:
בד"ה רוב וקרוב כו' לענין אחר חילוף הקרוב הלך אחר הרוב כו' כצ"ל והד"א:
בד"ה בדף שיש כו' וכשיוצאין לשובך. נ"ב נ"ל משובך:
קודם ד"ה הניח מנה צ"ל ד"ה לימא מתניתין רבי היא ולא רבנן הא מתניתין סתמא היא והלכה כסתם משנה ואנן קיימא לן הלכה כרבי מחבירו ולא מחבירו:

דף יא.

רש"י בד"ה בקרן זוית כו' וקן זה שזמן כו' כצ"ל. ונ"ב צורה זו:
* בד"ה א"ד כו' וד"ה מותר אלא כו' הד"א:

דף יא:

גמ' תריסי חנויות נמי תנינא וב"ה מתירין אף להחזיר מהו דתימא כו' כצ"ל:
שם לחנויות אין לבתין לא. נ"ב פי' להחזיר אבל לסלק ולפתוח אפי' דבתין שרי וכן איתא להדיא באשר"י:
רש"י בד"ה וחזרת רטיה בשבת כו'. נ"ב הנראה בעיני דמש"ה פי' רש"י זה דלא תימא חזרת רטיה היינו שחוזר וממרח הרטיה מחדש קודם שיניתנה על המכה משום הכי פי' דזהו אב מלאכה ולא איירי בכה"ג אלא בחזרה לבד ומשום שחיקת סמנים ודו"ק:
בד"ה ורחבא א"ר יהודה יש מפרשים ספק כו' וגמר שמעתתא מפומיה דרביה כו' כצ"ל:
בד"ה תנינא במתני' הס"ד:
בד"ה תנינא בעירובין מחזירין כו' במדינה הס"ד והד"א:
בד"ה בטהרה כו' כאיש אחד חברים. נ"ב שופטים כ' י"א:
בא"ד חיילא הס"ד:

דף יב.

גמ' דאסרי ולא אמרינן מתוך כו' כצ"ל:
שם מתקיף ליה רבא צ"ל רבה:
תוס' בד"ה דלמא בעירוב כו' ומיהו יש ליישב דגרסינן שפיר עירוב והוצאה כו' כצ"ל:
בא"ד לצורך י"ט כלל הס"ד ואח"כ מה"ד הכי גריס רש"י אלא מעתה כו' והשאר הוא גליון:
בגליון ואין עירוב והוצאה לי"ט כו' כצ"ל:
בד"ה ה"ג כו' אבל ליתא פירושן דלאו כו' כצ"ל:

דף יב:

רש"י בד"ה לימא אחרים כו' דמתני נמי דוקא בשל כו' כצ"ל:
בד"ה אסורייתא כו' בתוכן הס"ד:
בד"ה מוללין כו' בשבת לאו דאורייתא כו' לא גזור כצ"ל והס"ד:
תוס' בד"ה אין מוליכין כו' וכן משמע בירושלמי דדמאי פרק הלוקח פירות בהדיא כצ"ל:
בא"ד לתרומת מעשר של דמאי ולמעשר עני של ודאי לא יטלם כו' כצ"ל. ונ"ב דאלו ודאי מעשר אין לבעלים בו כלום אלא הלוי נוטל המעשר ונותן תרומת מעשר לכל כהן שירצה אלא בדמאי איירי שמפריש ממנו המעשר והוא שלו ונותן אח"כ ממנו תרומת מעשר לאיזה כהן שירצה וגבי מעשר עני גרסי' ודאי:
בא"ד ועני למודים לאכול אצלו כו' ומייתי מהך דהכא כו' כצ"ל:
בא"ד דוקא מה שמתירין ב"ה. נ"ב וכן בפסקי תוס' ותימה שהרא"ש לא הזכיר חלוק זה שהוא אליבא דהלכתא וק"ל:
בא"ד משום דלא סלקא אדעתא דבר אינש למיכל פיסתיה בביתיה דחבריה ויסברו כו' כצ"ל. ונ"ב וזהו לשון ר' שמשון בזרעים ומהאי טעמא נמי בעי מתני' שיודיעם דאפילו למודין לאכול אצלו לא סלק אדעתיה לאכול אצל חבירו בשבת אלא א"כ הודיעו בע"ש ועוד דפעמים אינו טהור ואסור בתרומה ועני נמי אינו צריך לטמאות טהרותיו של חבירו ע"כ:

דף יג.

גמ' טבל של תרומה לא טבל כו' כצ"ל:
רש"י בד"ה ר' מחייב כו' שהכנסתן בשבלין הוא כו' כצ"ל:

בד"ה ופרכינן כו' ומירוח ונמלך כו' הד"א:
בד"ה לא בטבל כו' ממנו בחבילין והואיל וחל על חבילין הללו כו' כצ"ל:
תוס' בד"ה הא ר' יוסי וכו' דקתני לא מצינו היינו ר' יוסי כו' ולרבי יוסי ברבי יהודה נמי משכחת לה כו' כצ"ל:
בא"ד וא"כ כי מללן בי"ט כו'. נ"ב פי' לאכול קבע ודו"ק:
בא"ד אליבא דרבי דס"ל דהכנסתו כו' כצ"ל:
בד"ה איכא דאמרי מחלוקת כו' בהא נמי פליגי או א"ד בהא פליגי ובהא דלישנא קמא:
בד"ה אבל כה"ג כו' מחלוקת אבל בשבולין כולי עלמא כו' בקטנית שפירש למוללן כו':
בד"ה לא טבלא וא"ת כו' אליבא דכלהו תנאי כצ"ל והס"ד:

דף יג:

רש"י בד"ה פטור כו' מפסיד פטור כו' הד"א:
תוס' בד"ה כשם שתרומה כו' והכא נמי ונחשב נימא כדפרישית. נ"ב וא"ל מנלן לאפוקי מאתרי' ולומר שקאי על תרומה גדולה מאחר דלית לן מיעוטא בתרומת מעשר די"ל מאחר שמצינו בתרומה גדולה שנטלת באומד בלי שיעור דין הוא נמי שניטלת במחשבה ודו"ק:
בד"ה ומה ראית כו' הקדימו בכרי ופטור כו' כצ"ל:
בד"ה ואם קלף כו' הואיל והוא קולף כו' כצ"ל:
בד"ה כיצד מולל כו' וכיצד מנפח פי' בשבת דאלו בי"ט שרי אף בקנון ובתמחוי כצ"ל:

דף יד.

רש"י בד"ה מדוך וכו' וא"צ שינוי כו'. נ"ב פירוש במדוך המכה:
בא"ד גסה בפך של חרס ידוכנו ולא במדוכה כצ"ל והד"א:
בד"ה עמהם מלח ותבלין כאחד. נ"ב פי' ולא בבת א' אלא בפעם אחת זה אחר זה נ"ל:
בד"ה בפך כו' כדרכה הס"ד:
בד"ה בכל דבר כו' שאין ניטל בשבת כצ"ל:
בד"ה לכל דבר כו' כדרכה איירי ככל כו' כצ"ל:
תוס' בד"ה ב"ה כו' לפרש כדפי' ר"ח והכא כו' גרעין כו' כצ"ל:
בד"ה איכא בינייהו כו' ואזלי וגררי אמוראי כו' כצ"ל:
בא"ד ואף לפי' התוס' כו'. נ"ב כלומר פי' ר"י:
בא"ד מפיגין טעמן ופלפל נמי מפיג טעמו מדלא קאמר כו' כצ"ל:

בד"ה בכל דבר כו' דומיא דהכי דנחלקו כו' כצ"ל:

דף יד:

רש"י בד"ה שמא תכרך כו' שעטנז א"נ נימא בעלמא כיון דעיקר כו' כצ"ל והד"א:
תוס' בד"ה רבא אמר כו' ומיירי להו כצ"ל:
בא"ד כך פ"ה. נ"ב ולאפוקי לפי' הרמב"ם דמחלק בין תבואה של ארץ ישראל כו' וכ"כ הסמ"ג:
בד"ה מפני מה כו' ומיירי במשקה דזב וזבה וכו'. נ"ב פירוש אין זה חיבור לענין קושיא שלפניו אלא שמפרש מהו ולד הטומאה משום דק"ל שאין ולד הטומאה מטמא כלים אא"כ הוא משקה:
בא"ד כלי עליהם ובה"ג גרסינן וילון אסור לעשותו מכלאים ול"נ האי לישנא דוילון אסור לעשותו משום כלאים דלא אשכחנא כו' ולא במשנה בשלמא טומאה אשכחנא כו' כצ"ל והשאר נמחק:

דף טו.

גמ' אמר רבא הני צררי כו' כצ"ל ונמחק רב פפא:
רש"י בד"ה ביצת הגיר כו' המשחיר ביצת כו' הד"א:
בד"ה באתריה דרבי יהודה הס"ד:
בד"ה זוג זוג כו' ומכניסן וחוזר כו' הד"א:
תוס' בד"ה אלא בקשין משמע דבדבר כו' וי"ל דגבי בגדי כהונה מיירי שהוא כו' בלבישה בקשין לא גזור כו' באשכנז ומביוש"א שאנו לובשים ופעמים שיש כו' הואיל ואם עושים כו' ודאי אסור כצ"ל:
בד"ה הכא קאמר כו' נהי דשבת וי"ט לאו זמן תפילין נמחק:

דף טו:

רש"י בד"ה בעלי פטסין כו' באנומלין. נ"ב עי' פ' תולין והוא יין ודבש ופלפלין:
בד"ה עד מתי הם יושבים ל"ג הס"ד:
תוס' בד"ה לוו עלי כו' הני מילי כשאין לו לפרוע אא"כ יטול מן הצדקה אבל הכא מיירי שיש לו משכונות כדי לפרוע ואן לו מעות לכך קאמר לוו עלי ואני פורע כן הוא בס"א וכן בהגה"ת אשר"י:

דף טז.

גמ' והאידנא דחיישינן לכשפים מאי אמר רב פפא כו' כצ"ל:
שם לא לענשו כותים כו'. נ"ב הקשו בישיבה ומנלן (דאעונש שבת קאי) [דאיענשו כותים אשבת קאי] דלמא שבת דבצינעא לא ליענשו עלה ונראה בעיני דאי הוה שבת בצינעא א"כ לא ליענשו נמי אשאר תורה שיוכלו לומר אלמלא נתת לנו יום מנוחה היינו ג"כ מקבלין עול מלכות עלינו אבל לא נתת לנו יום המנוחה ואדרבה כתיב יום ולילה לא ישבותו מש"ה לא קבלנו עלינו שום דת ועול מלכות אלא שיעשה אדם כל צרכו וכפי הנאות לו מבלי דת חוץ מז' מצות אלא שמעינן שהקב"ה רצה ג"כ ליתן להם השבת כמו לישראל ולא אבו שמוע כלל ודו"ק (עי' במהרש"א):
תוס' בד"ה איזהו חג כו' וחטאת לא הזכיר כו'. נ"ב וצ"ע למה לא הזכיר הכתוב:

דף טז:

רש"י בד"ה תבשיל זה של ערוב כצ"ל:
בד"ה לשנה וראש השנה היה כו'. נ"ב אי נמי בשאר י"ט כגון שבועות וחלו השני ימים בששי ובשביעי ורבינו נסים כתב א"נ בשתי יום טוב של גליות ולא נזכר עד יום שני ע"כ:
תוס' בד"ה דגים קטנים מלוחים כו' כצ"ל:
בד"ה קמ"ל כו' מעשה תנור שהיתר עיקר וכו" כצ"ל:
בא"ד נלושה מן האסור דרבנן. נ"ב פי' נתערב ודו"ק:
בא"ד ויש שמסירין השומן כו' כצ"ל:

דף יז.

גמ' מתפלל שמונה ואומר של שבת כו' מפני שהפת נאפה יפה כו' כצ"ל:
רש"י בד"ה ואומר קדושת היום באמצע ותתן לנו ה' אלהינו כו'. נ"ב ול"נ יעלה ויבא והשיאנו:
בד"ה אטו ישראל כו' שבת בשלמא כו' הד"א:
בד"ה אין הלכה כו' מעין המאורע בהודאה נמחק בהודאה:
בד"ה מי"ט לחבירו כו' וכן אינו צריך לערב לתבשילים כו'. נ"ב אבל ברי"ף כתב שאף בעירוב תבשילין אומר תחלה אם היום קדש ולמחר חול איננו צריך לכלום ואם למחר קודש בהאי עירוב דקא מנחנא האידנא לישתרי לי כו':

תוס' בד"ה מ"ט למיקני כו' ול"נ מדקאמר התם אי אתה מודה כו' כצ"ל ושייך בסה"ד מן ולי נראה עד בידי שמים שנעשית מאליה:
שם בד"ה אי אמרת וכו' וכי אחרים יכול לעשות בשביל כו'. נ"ב פי' היכא דאינו מקנה לאחרים ודו"ק:
בא"**ד** לכן נ"ל כגרסת הספרים דה"ג כו' הקנין ואי אמרת הוא כו' כצ"ל:

דף יז:

רש"**י** בד"ה על מה כו' לגביה ובית הלל כו' הד"א:
בד"**ה** אבל לא מטבילין בגמ' מפורש שאין נותנין אותו בכלי עץ כו':
תוס' בד"ה על מה נחלקו כו' וביצה שעליו אינו נמחק אינו:

דף יח.

רש"**י** בד"ה בדלי טמא כו' דנראה כמתקן כלי כו'. נ"ב פי' אע"פ דהשתא אכתי לא אסיק אדעתיה טעמא דמתקן כלי היינו שלא רצה לפרש דמשום תיקון כלי לחוד אסור הטבילה אבל בתר דאסרו הטבילה משום שמא יעבירנו כו' אז אפי' היכא דליכא חשש דשמא יעבירנו מאחר דאין עיקר הטבילה לכלי לחוד אלא אגב מים אפ"ה אסור משום מתקן כלי שהרי שאר כלים טמאין אינם ראוין לכלום שהרי אסורין לטבול משום שמא יעבירנו ודו"ק (ועיין במהרש"א):
בד"**ה** מתוך שלא כו' זו אלא ע"י דליו בשאיבתו כו' כצ"ל והד"א:
תוס' בד"ה כלי שנטמא כו' אבל בטומאה שנטמא במשקין כו'. נ"ב פי' התוס' ס"ל דאין ולד הטומאה אלא ממשקים ע"ל דף ט"ו ע"א ד"ה וילון טמא:
בא"**ד** דאטו פסיקא ליה דכהנים כו'. נ"ב פי' ונהי דכלי שנטמא בולד הטומאה לא משכחת אלא בכהן ובתרומה מ"מ רישא דאב הטומאה שייכא אפי' בחולין שהרי לכהנים נמי אית להו חולין וק"ל:
בא"**ד** וי"ל דלפי' אחר שפירש"י כו' כצ"ל:

דף יח:

גמ' אב"א רבי אב"א רבנן מתניתא רישא בי"ט וסיפא בשבת אב"א רבנן וכולה מתניתין בשבת ואב"א רבי וכולה מתניתין בי"ט ת"ר כו' כצ"ל וכן ברש"י:
רש"**י** בד"ה לאחר טבול כו' קודם אכילת שבת היה ומותר ובחצי שבת כו' כצ"ל:
ד"**ה** ה"ג כו' הד"א עד ד"ה אין מטבילין בעמוד שלאחריו:

תוס' בד"ה כל חייבי כו' דטבילה שבזמנה לאו מצוה כו' כצ"ל:
בד"ה ושוין כו' הא איכא תרתי כו' כצ"ל:
בד"ה אין מטבילין כו' ולפי מ"ש בספרים השקה קודם הטבלה לא תוכל לפרש רישא בי"ט וסיפא בשבת אא"כ תפרש כו' כצ"ל:

דף יט.

רש"י בראש העמוד ואיבעית אימא רבי קתני לה כו' כצ"ל:
בד"ה אבל לא עולות כו' כצ"ל:

דף יט:

גמ' אין קרבין בי"ט אבל מביא כו' כצ"ל:
רש"י בד"ה אמר אביי כו' בפסח כגון שנדר כו' כצ"ל:
תוס' בד"ה ר"ש כו' דלקמן דגריס הכי כו' והשתא מעיקרא ס"ד כו' כצ"ל:

דף כ.

גמ' אלא אתיא מביניא נמחק אלא:
רש"י בד"ה נדור על כו' חגיגה הס"ד:
בד"ה משמיה כו' תודה ואצא בה כו' כצ"ל:
בד"ה א"ל ב"ש כו' נמחק אמר להם וצ"ל בית שמאי כו':
בד"ה אתיא מביניא כו' ומעולת חובה במה מצינו כו' יטענו סמיכה וכי פרכת מה לעולת כו' כצ"ל:
תוס' בד"ה למד על כו' השוה לשניהם הואיל כו' כצ"ל:
בד"ה דלא גמרי כו' משמע דבהכי פליגי כו'. נ"ב פי' בתכף פליגי והיינו משום שבות י"ט אבל מאן דפירש אין טעונין סמיכה א"כ הסמיכה אסורה אף בלא י"ט (אף) משום עבודה בקדשים ודו"ק:

דף כ:

רש"י בד"ה שוב מעשה כו' אחד כו' הס"ד:
בד"ה לא תימא חזו כו' דליי' משמע כו' ונדבות כצ"ל והס"ד:
תוס' בד"ה נדרים ונדבות וכו' וכ"ש עולות במאי קא מפלגי הד"א:

בא"**ד** ומה במקום שכירתך סתומה כו' משמע כצ"ל. ונ"ב פי' והשיבו ב"ש נדרים ונדבות יוכיחו שכירתך פתוחה וכירת רבך סתומה דאז אי אפשר לפרש דנדרים ונדבות עצמן שרי דהא כירתך אי אפשר לפרש בשום קרבן אפילו בשלמים נהי דלישנא דמותר להדיוט שייך בהו לישנא דכירתך לא שייך אפילו בשלמים שסוף סוף הן מבושלין בעזרה וכירת רבך סתומה שייך בהו וכירתך פתוחה היינו כל מאכלך דשרי בי"ט ודו"ק:
שם בד"ה מאי בינייהו כו' אימורין לא מעכבא ה"מ כו' כצ"ל:

דף כא.

גמ' בשלמא לרבא ניחא כו' בי"ט דכהנים כי קא זכו כו' כצ"ל:
תוס' בד"ה חזינן אי כו' קפדי כל חדא כו' כצ"ל:

דף כא:

גמ' רשב"ג כו' כצ"ל:
תוס' בד"ה כנונא כו' מדמה שכל אחד כו' לריעותא שרי והכא כו' כצ"ל:
בא"**ד** לבערם צ"ל לנערם בכל הדיבור:

דף כב.

רש"**י** בד"ה המסתפק כו' ואוכל הס"ד:
בד"**ה** בקעת אישטיל"א הס"ד:
בד"**ה** רירא כו' שמגליד כו'. נ"ב ס"א שמזליף ואחר דבור זה צ"ל ד"ה דיצא פירוש שנוקב כמו מחט כמו דץ ביה מידי:
בד"**ה** סוף אוכלא וכו' ואינו כוחל אלא להגיה מאורו. נ"ב זהו פי' על פצוחי עינא וק"ל:

דף כב:

תוס' בד"ה דנפישא בלישה כו' לכן נ"ל דפת מרובה דקאמר לאו יותר מכדי צורכו קאמר אלא היינו פתים כו' כצ"ל:

דף כג.

רש"**י** בד"ה סחופי כו' שבכוס אסור כו' והד"א:
בד"**ה** רבא כו' מידי דהוה כו' כצ"ל:
תוס' בד"ה וג' מחלוקת כו' פי' ר"י דהלכה כו' כצ"ל:

דף כג:

רש"י בד"ה ביברים כו' שקורין ויבייר"ר הס"ד:

דף כד.

ד"ף כד ע"א גמ' והני לא עבידי לרבויי כלהו נמי עבידי לרבויי לכלובן כו' כצ"ל:
רש"י בד"ה הכא דקתני כו' ולא לבית כו' כצ"ל:
תוס' בד"ה כל היכא כו' היה להם גובה בכתלים כו' כצ"ל:
בד"ה ותניא כו' לפי מה שפירשתי במתניתין כו' גזירה לגזירה א"נ סמוך אההיא כו' מחוסר צידה פטור ושאינו מחוסר צידה חייב וה"פ מחוסר צידה פטור הצד לתוכו פטור דהא מחוסר צידה וא"כ הצד מתוכו חייב וה"פ הואיל ואוקמת כו' כצ"ל:

דף כד:

תוס' בד"ה ולערב כו' דמותרין במוצאי יום טוב כו' להחמיר בדבר כצ"ל והס"ד והשאר הוא גליון:

דף כה.

רש"י בד"ה חוץ לתחום אסורין כו' טעם אחר נ"ל כו' עד ס"ה נמחק. ונ"ב נ"ל שאינו לשון רש"י כי רש"י תופס הטעם משום שלא יהנה ולא משום שלא יאמר וכן התוס' הביאו התירוץ ראשון ושום תלמיד מבעלי תוס' הגיה פי' זה וק"ל (עיין במהרש"א):
בד"ה ומצא לפני כו' כלום שאסורין דחיישינן שמא כו' כצ"ל והד"א:

דף כה:

רש"י בד"ה מקטע כו' את ה' הס"ד:
בד"ה צריכין כו' לדרשא מותר כו' הד"א:
תוס' בד"ה וצלף באילנות כו'. נ"ב דבור זה הוא גליון:
בא"ד ועוד שטוען פירות כו' ששורין ביין מן כו' כצ"ל:

דף כו.

רש"י בד"ה ואם לאו כו' מן ועבר ואסקיה כו' עד דעבר ואסקיה נמחק הכל (עיין במהרש"א):

תוס' בד"ה בכור כו' הכי פירושו כל שאין מומו ניכר כו' מום קבוע מאתמול ור' שמעון כו' כצ"ל:

דף כו:

רש"י בד"ה חכמים כו' דיעבד קאמר כרב נחמן כו' כצ"ל:
בד"ה ההיא דלעיל הס"ד:
בד"ה אי נימא כו' מאתמול ניכר כלל כו' כצ"ל:
בד"ה ואי דלא כו' כדכתיב ביום הששי כו'. נ"ב פי' אסמכתא בעלמא:
בד"ה ואדחו בשבת שנפלו כו' הד"א:
בד"ה אי דאחזו בין השמשות הס"ד:

דף כז.

רש"י בד"ה אמרו הלכה כו' דבר זה ומפרש כו' כוותיהו והא כו' הד"א:
בד"ה אמר ליה אביי לרב יוסף הס"ד:
תוס' בד"ה אלא גמרו כו' דשרינן קדרות כו' כצ"ל:

דף כז:

רש"י בד"ה אלא טעמא כו' נקט ופרכינן כו' הד"א:

דף כח:

רש"י בד"ה שפוד שפחות כו' השמועות שפוד הא דאמרן שפחות כו' כרבי אליעזר גומות כו' שנשרו בלורית כו' הד"א:
תוס' בד"ה רבינא אמר כו' גבי כרכי דזוזי והכא כו' כצ"ל. ונ"ב פי' מחצלת העשויה לספינות לכסות פרקמטיא שבתוכן וזוזי הוא ספינות בלשון ארמי מצאתי בתשובת הגאונים רש"י:

דף כט.

גמ' אף במועד עושה כן כו' אף בחול עושה כן כו' כצ"ל:
רש"י בד"ה תנא אף כו' ביום ולמאן כו' הד"א:

דף כט:

תוס' בד"ה שלא יזכיר כו' תן לי אגוזים בו' פשיטים נ"ב וקשה דזהו אסור אפי' בלא חשבון הראשון וכן דעת הר"ן אלא עיקר כמו שכתב הרא"ש תן לי כך וכך אגוזים שיהיו עם מה שנתת לי כבר כדי להשלים לדינר ע"ש. שוב מצאתי כדברי התוס' שכן פסק האור זרוע וכן דעת הרי"ף נראה לי:

דף ל.

גמ' בעצים שבמוקצה נרשם גמ':
שם לדרו בריגלא כו'. נ"ב עץ מפוצל בראשו וקושר בו משא ב' בני אדם ומכניס צוארו בין שני פצליו ומוטל על ב' כתפיו וקורין אותו בלשון אשכנז גבל"א וראשו של מטה ארוך וכשעומד לפוש מציגו בקרקע רש"י סוף פרק האומנים:
שם ד' אמות ברה"ר נמחק:
תוס' בד"ה זימנין כו' כי נפיל בגו מיא כו' כי נפיל לגווה הולך כו' כן הוא בס"א:
בד"ה אין מטפחין כו' ולא נהירא דתיפוק כו' כצ"ל:
בד"ה דהא תוס' יוה"כ כו'. נ"ב עיין ברא"ש פרק ב"מ:
בד"ה מן הקרפף כו'. נ"ב שייך לקמן בדף ל"א ע"א:

דף ל:

רש"י בד"ה וכי תניא כו' להצניעם שם הס"ד:
בד"ה ור' שמעון כו' אהלא הס"ד:
בד"ה ועטרה כו' אובריי"ץ סדינים כו' הד"א:
בד"ה אבייי ורבא כו' תנאי זה שהרי על כרחו כו' כצ"ל:
תוס' בד"ה עד מוצאי כו' נאכל בשבת היה מוכן מי"ט לשבת והוי כעין נולד כו' כצ"ל:
בד"ה אמר רב מנשיא בריה דרבא סיפא כו' מצי נמי למיפרך למאי דס"ל כו' כצ"ל. ונ"ב ה"פ המקשה דפריך מדברי רב מנשיא אמאי דאמר דסוכה דמצוה לא ה"ה דהוי מצי נמי למיפרך אמאי דאמר דבסוכה דעלמא מהני תנאה דהא המקשה ע"כ ס"ל הא דקאמר רבי עקיבא דעצי סוכה אסורין כל ז' ע"כ משום מוקצה מחמת איסור דסתירת אהל הוא וקרא אסמכתא בעלמא הוא דאי משום מצוה מ"ש מעטרה בקרמים כו' ותלה בה אגוזים דשרי אלא משום דלית בהו סתירת אהל וא"כ מאחר דאיסורו מחמת מוקצה דסתירה לא משתכח תנאי בשום סוכה אפי' בסוכה דעלמא דהא נמי אית ביה סתירת אהל אלא

משום דבמסקנא עצי סוכה אסורי כך ז' מקרא משום מצוה ולא משום סתירת אהל כמו שעלה על דעתו בטעות מש"ה לא חש למיפרך ודי לו בזה מה שפריך מצוה אמצוה שהוא קשה אף לפי האמת ודו"ק:

בד"ה אבל עצי כו' ועל היותר קאמר שאסור מטעם מוקצה כו'. נ"ב והמקשה דפריך מנויי סוכה אעצי סוכה לא ידע שיש חילוק בין יתר מכדי הכשר סוכה לכדי הכשר סוכה ומשני באומר איני בודל מהם כל בין השמשות דלא חיילא קדושה על נויי סוכה וכן על עצים היתרים על הכשר סוכה מהני בה תנאה אבל עצי סוכה כדי הכשר חיילא קדושה עלייהו על כרחו דבר תורה כל ז' ולא מהני תנאה והא דקאמר התם ואם התנה עליהם הכל לפי תנאו ופריך למימרא דמהני בה תנאה כו' ומשני סיפא אתאן לסוכה דעלמא ובתר הכי פריך וסוכת החג לא מהני בה תנאה והתנן סיככה כו' לא בעי לשנויי הכל לפי תנאו על יתירות מכדי הכשר סוכה דהכל לפי תנאו משמע בכל הסוכה. תוספות פרק במה מדליקין:

דף לא.

תוס' בד"ה איבעיא להו כו' והכי פי' כל שסמוך לעיר וגם אית ליה פותחת כו' כצ"ל:

דף לא:

תוס' ד"ה אבל קרדום וקופיץ וכו'. נ"ב גליון הוא מדברי אחרונים שקבלו מן הראשונים:

בד"ה ונפחת כו' דאתיא האי סתמא כר"ש כו'. נ"ב פי' הת"ק וכ"ש ר' מאיר ולא פליגי אלא בפוחת לכתחילה משום דדומה לבנין או משום טירחא:

בא"ד דברי ר"ש דהא ס"ל כר"מ כצ"ל:

דף לב.

גמ' טהורות באהל המת וטמאות במשא הזב כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה חותכן באור בגמ' כו' הד"א:

בד"ה וממאי דס"ל לרבי מאיר בנר כשאר כו' כצ"ל:

דף לב:

גמ' ומי שיסורין מושלין בגופו כו'. נ"ב נראה לי לפרש מושלין וגוברין על הגוף שלא יכול ללמוד תורה והיינו דאמרינן בפ"ק דברכות איזה יסורין שאינם של אהבה שיש בהן

ביטול תורה וכן הא דאמר מי שאשתו מושלת עליו כלומר שגוברת עליו ומבטלו מתורה ומצות וק"ל:
תוס' בד"ה וקטמא שרי כו' וי"ל צ"ל ועי"ל כו' ושריק בלא גיבול כצ"ל:

דף לג.

גמ' ולא מן הרעפים נמחק:
רש"י בד"ה והלכתא כו' וקדרה הס"ד:
תוס' בד"ה ר' אליעזר אומר וכו' היינו דוקא גבי אכילה כו'. נ"ב פי' בעינן מלפניו:

דף לג:

גמ' ומריח בו קוטמו ומריח בו בד"א ברכין כו' כצ"ל:
תוס' בד"ה כי הוינא כו' ולכך לא מברכי' דהא גם בי"ט כו'. נ"ב כל זה הוא בכלל אין לפרש כי לפי האמת אינו שובת כמ"ש במרדכי פרק ע"פ דף ר"ס עמוד ד':

דף לד.

גמ' תנן התם צ"ל תניא אחד מביא כו' כצ"ל:
רש"י בד"ה ואמרי לה כו' להקשותה בהסק ראשון כו' כצ"ל:
בד"ה מי מחזקינא כו' טרפות הכא מאי כו' הס"ד והד"א:
בד"ה ועוד כו' אותביניה בעירובין כו'. נ"ב בפ"ב דף כ"ג:
בא"ד בן בבא דאותבי מרבי אליעזר דסוכה ושני ולא אפסקיה אלא במילתיה ואלו אותביה מהא כו' שלא כסדר כצ"ל והס"ד:
בד"ה עומד אדם כו' דאמר באין צדין כצ"ל. ונ"ב דף כ"ז ע"א:
תוס' בד"ה למלוג נמחק למלוג וצ"ל הדבור מולגין הראש כו':
בד"ה ועוד א"ר אליעזר כו' חדא כו' לעיל כו' כצ"ל:

דף לד:

גמ' מהו שתקבע מוקצה למעשר כו' כצ"ל:
רש"י בד"ה תינוקות כו' דיש להם מחשבה ע"י כו' כצ"ל:
בד"ה מהו שתקבע מוקצה למעשר מוקצה כו' הד"א. בד"ה מאי טעמא כו' כדאמרינן בהשוכר את הפועלים וזה כשנכנס כו' בהשוכר כצ"ל והס"ד:
בד"ה שאני כו' אכילה הס"ד:

תוס' בד"ה הא בשאר כו' שערים צ"ל דרך גגות וקרפיפות. (עיין במהרש"א):
בד"ה אי הכי כו' כדפרישית לעיל כו' כצ"ל:

דף לה.

רש"י בד"ה תא שמע כו' משום מעשר הס"ד:
בד"ה ואחד מקח כו' כדלקמן הס"ד ואח"כ לר"י למימר הוא ג"כ ס"ד:

דף לה:

רש"י בד"ה הלוקח תאנים מעם הארץ במקום שרוב כו'. מהן עראי ואין אוכל מהן קבע דאין מקח כו' כצ"ל:

דף לו.

רש"י בד"ה תחת הדלף לקבל בתוכו מפני טינוף הבית הס"ד והד"א וצ"ל הדבור בסוף המשנה:
בד"ה ושנשמטה ירכו כו'. נ"ב פי' רש"י לשם וכגון שלא איעכיל ניביה דאי לאו הכי טריפה נמי הוה כו':
גמ' בית המדרש אמרת לא הכא דליכא ביטול ביהמ"ד לא כ"ש כו'. כצ"ל:
שם כ"ש שבת דחמירא או דלמא כל זה נמחק ונ"ב נ"ל טעות:
שם ע"ג לבנים בשבת בלבנים דאייתור כו' כצ"ל:
רש"י בד"ה והכא תנן כו' לשאול הס"ד:
בד"ה ואפילו כו' וירידה הס"ד:
בד"ה אלא לדבר כו' דבר הנוטל הס"ד:

דף לו:

תוס' בד"ה אלא אימא כו' פ"ה ובלבד כו'. נ"ב בפירוש הקונטרס מצא אבל בפירוש שלנו אינו:
בא"ד וגם מעיקרא כי בעי כו'. נ"ב פי' מ"ה פ"ה כן שהרי בתחלה נמי כך היה שלר' שמעון פטור בכל ענין והשיב לעולם כר"י דמשמע לעולם כמו שעלה על דעתך תחלה דלרבי שמעון פטור כשאינו מתכוין אפילו מכסה כולה ולר"י מחייב וה"ק כו' ודו"ק:
בא"ד ותימה דהא מודה רבי שמעון בפסיק רישיה כו'. נ"ב פירוש לפי האמת מקשה על פ"ה (עיין במהרש"א):

רש"י בד"ה פשיטא כיון דאית ליה כו'. כצ"ל:
בד"ה תיתי לי כו' תבואני זאת בשכרי. נ"ב פי' יהי רצון שיבוא זה ההפסד בשכרי ולא אקבל עונש ממקום אחר:
בד"ה נותן בו מים ומחזירין כו'. כצ"ל:
בד"ה ואין מרקדין כו'. עבד מנא הס"ד:
שם בד"ה ולא מקדשים כו' נמחק ומאי טעמא גזרו עלייהו:
תוס' בד"ה תיתי לי כו'. כמו מזמנין גוי כו'. כצ"ל ונ"ב דף כ"א ע"ב:

דף לז.

רש"י בד"ה והני משום כו' לא אדכר שבות הס"ד:
תוס' בד"ה ורמינהי משילין וכו' ואמאי לא פריך ליה ממשילין כו'. נ"ב פירוש מאחר דבלאו הכי פריך שם אוכל נפש אין מכשירי אוכל נפש לא מתניתין דלא כר' יהודה כו' אמאי לא פריך. להדיא ממתני' דמשילין ודו"ק:
בא"ד ולכך לא מייתי מהוצאה דאסירא מדאורייתא. נ"ב פי' דקושיא זו לא שייכא אהך מתניתין דאיירי לענין שבותים ואיכא למימר אפכא דלענין דאורייתא יש חילוק בין שבת ליום טוב אבל מה שהחמירו חכמים מדבריהם לא חלקו בין שבת לי"ט ואין להקשות א"כ אמאי לא פריך מהוצאה להא דפ"ק דמגילה משום דאיכא למידחי נמי דלמא הא דמגילה נמי איירי דוקא במילי דרבנן וא"ל א"כ תרתי מתניתין למה לי אין זו קושיא דהתם אגב שיטפא דאינך משניות דכלהו אין בין קחשיב התם ודו"ק (עיין במהרש"א):

דף לז:

רש"י בד"ה ואם מצעו כו' ונמצא תחום שלם ממוצע כו' כצ"ל:
בד"ה המת כו' בפרק קמא. נ"ב דף י':
בד"ה ואיתמר כו' חשב מועלת כו' הד"א:
בד"ה לקוחות כו' לקוחות ומחזירין כו' הד"א:
בד"ה ובדרבנן מי אית לי' הס"ד:
תוס' בד"ה לאיסור כו' ולא אסרת להו למיחש להכי כו' כצ"ל:

דף לח.

גמ' מאי שנא לכאן ולכאן דלא דאין ברירה כו' כי סליק אשכחיה לרבי אבין ור' חנינא בר פפי כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה יהא רעוא כו' להתם הס"ד ואח"כ דשמעתא הוא ג"כ ס"ד:
בד"ה אמאי כרגלי שתיהן לבטל איסור תחומין כו' כצ"ל והד"א:
תוס' בד"ה וא"ר יוחנן כו' מדתני איו לר' יוחנן הא על כרחך צ"ל דלר' יוחנן אית ליה ברירה לר' יהודה דס"ל כו' לתולה בדעת אחרים דהכי אמרינן בפ' בכל מערבין כו' כצ"ל. ונ"ב פי' ותנא דאיו אית ליה האי חילוק בין תולה בדעת עצמו לתולה בדעת אחרים א"כ ר' יוחנן לית ליה לדאיו כדלקמן:
בא"ד דקאמר התם מתנה אדם כו' ליתא לדאיו וההיא דהלוקח כו' ולכי מיית הוי גיטא ודייקינן מינה דאית ליה לר' יהודה ברירה ותנן נמי כו' אית להו ברירה אליבא דר' יהודה וא"כ סמי תרתי מקמי תלת ושני לעולם כו' אבל איו מיירי כו' כצ"ל:
בד"ה וחדי צ"ל בע"ב אחר ד"ה הרי שנתערב:
בד"ה ולבטיל כו' מתירין שאפי' באלף כו' כצ"ל:
בא"ד אבל מין בשאינו מינו כי הכא כו'. נ"ב ואין לומר א"כ מאי דקאמר לקמן חטין בשעורין אמאי לא משום דהוי מין בשאינו מינו א"כ מין במינו נמי כו' אמאי לא קאמר א"כ מים ומלח נמי מין בשאינו מינו הוא וי"ל דבודאי לגבי חטין ושעורין חשיבי מים ומלח בעיסה מין במינו וליכא למיפרך מיניה ולגבי דבר שיש לו מתירין נמי אין לדמות דלא הוי מין במינו ממש ומ"מ רב אשי דחי לקמן וסבירא ליה דהוי מין במינו ממש ודו"ק:
בא"ד אע"ג דיהיב טעמא כו' כצ"ל:

דף לח:

גמ' וכי תימא ה"נ כו'. נ"ב פירוש והא דרב חסדא איירי בנבילה ושחוטה דהפקר דלית להו בעלים והא תני כו' אלמא דחשבינן מידי דהפקר כאית ליה בעלים כך נ"ל אליבא דרש"י ודו"ק:
רש"י בד"ה ביקרא דמשה קא משתבע. ונ"ב אבל בפרק לולב הגזול (סוכה דף ל"ח) פי' רש"י משה גדול הדור וכן בחולין פרק גיד הנשה פי' משה תלמיד חכם:
בד"ה ולא שמיע כו' וכ"ש מים ומלח דמידי דטעמא הוא דמשום חיובא דממונא לא בטיל במיעוטייהו כצ"ל והס"ד:
בד"ה וליטעמיך כו' ופריש רב חסדא כו' כצ"ל:
בד"ה וטעמא מאי כו' מאי הוא הס"ד:
תוס' בד"ה הרי שנתערב כו' לדמות איסור לממונא אבל כו' כצ"ל:
בד"ה נהי דלר"י כו' מכאן נראה כו'. נ"ב ולאפוקי מרש"י דפסק כר' יהודה:

בד"ה הכי נמי כו' אלמא מידי דשייך כו' אין מועיל כלל לומר הואיל כו' כצ"ל:

דף לט.

גמ' מים אין מלח לא והתניא ר' יהודה פוטר בין במים בין במלח לא קשיא כו' כצ"ל. ונ"ב ס"א ועיקר:

שם אלא הא דתנן המוציא כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה ורב אשי אמר כו' צ"ל ורבא אמר כו' ולא פליגי דאביי כו':

בד"ה סדומית דקה היא מאד כו'. נ"ב פירוש מלח דקה קרויה סדומית אבל סדומית אינו בנמצא כי אם קורטב בכורא כדאיתא בריש פ' כל הבשר:

בד"ה ואין בטלין המים בקדירה מפני כו' פוטר במים תנן לא שנא כו' כצ"ל:

בד"ה גחלת כו' מן החרס אסרו כו' הד"א:

בד"ה כרגלי אותה העיר כו' חוץ לעיבורה פי' זהו ע' אמה ושיריים:

בד"ה כרגלי הממלא כו' הוברר דלהאי גברא כו' כצ"ל:

בד"ה מילאו כו' שנתמלאו לו שנעשה כו' כצ"ל:

בד"ה ר"ש כו' קנה ור"נ כו' הד"א:

דף לט:

גמ' לרחוץ בבור ה"נ כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה הכא במאי עסקינן כו' מימיו התירו דסמכינן כו' כצ"ל:

בד"ה כשחייבין בקלבון כו' פעמים שמחליפין אותו במנים. נ"ב ס"א במעות:

בא"ד שקל שלם ופטור מקלבון שני כצ"ל. ונ"ב וכן משמע בפרק בתרא דבכורות אבל בסוף פ' קמא דחולין פי' רש"י פטור לגמרי והסמ"ג הביא שני הפירושים ולא הכריע:

בד"ה מעשר בהמה כו' ממעשר בהמה דשותפין כו' הביא פטורין כו' כצ"ל והד"א:

בד"ה ואמר רב ענן לא שנו כו' הד"א:

בד"ה אלא כשחלקו כו' בדמים גדיים כו' טלאים בנטלו מהן כו' כצ"ל והד"א:

בד"ה במגביה כו' אבל משנתנו לו קנה כו' כרגלי הממלא ואית דגרסי כו' כצ"ל:

תוס' בד"ה הכא במגביה כו' לפיכך הן כרגליו הס"ד והשאר נמחק מן ל"א כו' עד סה"ד:

דף מ.

גמ' אלו הן בייתות הלנות בעיר כו' כצ"ל:

רש"י בד"ה מנותיהם מעי"ט שמסרם בע"ה כו' כצ"ל:

בד"ה א"ל כו' לא שקיל והאמר כו' הד"א:

בד"ה אלא שאני כו' רב הונא אי את תלית מידי דעביד כו' כצ"ל והד"א: